Vintervikens industrihistoriska förening

Sammanfattning av projektbeskrivning

Målsättnig

Dagsläge

2009-09-16

Bakgrund

Stockholms Stad köpte 1972 marken i Vinterviken av Nitro Nobel. Syftet var att skapa ett sammanhängande parkområde av dalgången ända fram till Liljeholmen. Gatu- och fastighetsnämnen beslutade 1997 att Kulturpark Liljeholmen skulle ingå som ett av nämndens huvudprojekt inför Kulturhuvudstadsåret. Ett gestaltningsprogram för parken togs fram av landskapsarkitekt Torbjörn Andersson. Parken med nya gångstråk, brygga, belysning av parkvägar och terrasering av den öppna gräsytan utanför dåvarande Skulpturens hus färdigställdes , och de gamla spränggårdarna iordningställdes och är idag klassade som Sveriges yngsta fornminne. Nobels gamla svavelsyrefabrik sanerades och renoverades för att i april 1998 invigas som Skulpturens hus. En konsthall för samtidskonst, med ett integrerat industriminnesmuseum över Alfred Nobels verksamhet i området. Vintervikens trädgård anlades och är idag permanentad. De ursprungliga planerna omfattade också ett skulpturstråk från Liljeholmen till Skulpturens hus.

Målsättning

Vänföreningen Skulpturens hus instiftades 1999 och verkade till 2006. De året tvingades nämligen konsthallen Skulpturens hus, föremålet för vänföreningens stöd, att försätta sig i konkurs. En ny förening, Vintervikens industrihistoriska förening, bildades våren 2009. Denna nybildade förening vill fortsätta arbetet med att verka för synliggörandet av området i dess egenskap av industriminne. Föreningen vill också aktivt arbeta för att sprida information om Vintervikens industrihistoria och även visa på platsen som en potentiell turistattraktion i likhet med vad man gjort i Paulille, Pyrineés Orientales, Frankrike. Där har den vidsträckta anläggningen för dynamittillverkning med EU-stöd öppnats för allmänheten.

I december 2005 öppnades i svavelfabrikens bottenvåning första etappen av en utställning över Vintervikens dynamitfabrikation. Utställningen finns kvar, nu på turné i Björkborn, Karlskoga. Ett första uppdrag för föreningen är att återföra urställningen till Vinterviken, nu förlagd till en pråm. Efter den tragiska explosionsolyckan vid Heleneborg år 1864 fick Nobel, som där utfört sina första pyrotekninska experiment, inte fortsätta sin livsfarliga experimentverksamhet inom stadsplanerat område. Under den tid som förflöt efter olyckan och före det att området i Vinterviken annekterades utfördes experimenten på en pråm. Prånen var förankrad i Bockholmssundet i Mälaren och enligt traditionen ska den en stormig

natt ha slitit sig och drivit in i Vinterviken. Att återskapa pråmen, nu som utställningspråm, är en lösning med en klar historisk förankring. Visionen är att pråmen ska kunna fungera som en turnerande forsknings- och museiverksamhet med koppling till olika vetenskapliga och konstnärliga discipliner. Pråmen ska ha sin fasta kajplats i Vinterviken tillgänglig för allmänheten. Utställningen på pråmen ska i kombination med guidade turer i området ge en komplett bild av verksamheten vid dynamitfabriken. Under turnerandet ska verksamheten däremot i första hand vara riktat mot skolor kring Mälaren.

Föreningen vill stärka området med den skulpturpark som fanns med i planerna för Kulturpark Liljeholmen redan från början. Samtidskonsten blir den länk till den specifika historien som Vinterviken och stadsdelen Hägersten-Liljeholmen har av industri, forskning och utveckling. "De södra förorterna är ett av de mest dynamiska och tillväxtskapande områdena i Sverige. De goda förutsättningarna beskrivs bl.a. med blandningen av arbetsplatsområden, boende, tillgång till miljö och natur samt kultur." (ur kommunfullmäktiges program för utveckling av Söderort). I Vinterviken finns sedan 1990 konstnärsateljéer i de gamla fabriksbyggnaderna. Teknologin odlas idag inte uteslutande inom vetenskapliga institutioner, den är också ett område för konstnärliga och kunskapssökande ageranden som riktas åt olika håll. Många konstnärer använder idag tekniska medel på ett sätt som korresponderar med konstnärernas egna ageranden, tekniska uppfinningar får nya funktioner och visar på nya vägar för den mänskliga aktiviteten. Konsten frigör tekniken från en enkel funktion, från dess krav att utföra något slags arbete. De inbjudna konstnärerna ska representera dagens globala konstscen. Denna park skulle bli unik i sitt slag och Stockholm saknar en internationell skulpturpark.

Dagsläge

Föreningen bildades i april 2009. Sedan dess har kontakter tagits med Hägersten-Liljeholmens Stadsdelsnämnd som har visat stort intresse och varit på plats i Vinterviken. Vi har en kontaktperson i Paulille, Frankrike, som en styrelsemedlem sammanträffar med i oktober. Dialog har först med Jerhanders Grus ang. att föreningen söker efter en pråm. Samarbete har inletts med Nobelmuseet i Karlskoga vad gäller den industrihistoriska utställningen i Björkborn. En enkel modellstudie av en pråm har tagits fram. Ett samarbete med Guide Tour Stockholm och Mälarö Skärgårdstrafik pågår med guidade visningar i området. En referensgrupp till föreningen är under bildande.

I dagsläget behöver föreningen ekonomiskt stöd för att genomföra en förstudie.

Vintervikens industrihistoriska förening

Registrerad 2009-04-23

Org.nr.80 34 46-27 67

Ordförande	Kicki Bergqvist-Selder
Sekreterare	Elisabet Hallgren
Kassör	Rolf Helmers
Övriga ledamöter	Barbro Stribolt, Karl-Henrik Ström, Gunilla Bauer-Björklund, Christian Bauer- Björklund, Estrid Martinsson, Sven-Erik Martinsson, Elisabet Wannberg
Referensgrupp	Jan-Bertil Schnell, Anders Jonsson
(under bildande)	